

Tvorba diakritiky

Základní problematika správné tvorby diakritických znamének

Co je diakritické znaménko a k čemu se používá?

Diakritické znaménko (akcent) je znak umístěný nad, pod, přes nebo vedle písmového znaku, v češtině i slovenštině se vyskytují nad a vedle znaku. Používají se k vyjádření měkosti, délky nebo jeho přízvuku/důraznosti. V českém jazyk nám diakritika pomáhá, krom jiného, rozeznávat významy slov, které by byly bez diakritiky naprosto identické. S její přítomností se mění význam, například „rozhod“ a „rozhod“.

Jak se diakritika tvoří?

Diakritika utváří znak a tak by s ním měla být i vizuálně spojena, nikoli fyzicky (v češtině).

Měla by odpovídat stylu váhy znaku a stínování, ke kterému je přidružena. Také velikost akcentu hraje svou roli.

Rozdíl nalezneme u akcentů mínusek, které jsou, co se do výšky týče, vyšší než u verzálek, ale jsou užší. Je to dáno úsporou místa nad verzálkami, jinak by se nám diakritika nemusela vejít do kuželky při zpětném porovnání z digitální písma. Taktéž by vznikl obrovský prostor nad mínuskami.

U škálování písma platí, čím menší písmo, tím čitelnější by akcent měl být, aby nezanikal a ani nevyčníval příliš a nerušil tak celkovou sazbu a čitelnost.

Další částí je centrování, které není vůbec jednoduché a jeho kritéria záleží na znaku, ke kterému se přidružuje. Při některých případech může být akcent umístěn je v matematickém, nebo optickém středu. Ale jsou i případy, které to vylučují a je potřeba jemné manipulace, která nebude mít za důsledek „utíkání“ akcentu do strany. Vertikální pozicování může být na jednu linii, nebo na střed všech znaků. Opět platí to, aby byl akcent v takové souvzdálenosti, aby od znaku neutíkal.

V diakritice by se měla vyskytovat téměř stejná stavba, jako v samotné písmu - využití průběhu kontrastů a zakončení. Při menších velikostech písma se musí počítat i s čitelností tohoakcentu a ten by neměl být stejně kontrastní, jako u 2x většího písma. Je dobré se vyvarovat identické tvlouštky akcentu.

Akcent je lepší udělat jej o něho slabší, ale dát si pozor na tenké tahy.

Accent stylistic harmony

(Maiola by Veronika Burian)

Stavba diakritických znamének je již dobře zakořeněná a je dobré se držet základní struktury. Diakritika by měla odpovídat stylu písma, zařazení písma i jeho demografickému zařazení. Akcent by měl tvořit s celým fontem konzistentní celek a nerušil tak čitelnost a roditel čtenář textu musí porozumět.

Chyby v používání diakritiky

Akcent je designován jinak, než jen font samotný a vizuálně spolu neladí - to je asi nejzákladnější chyba. Dalším problémem je vzdálenost akcentu od znaku. Znak a akcent mají tvořit znak.

Numožnit čtenáři správnou interpretaci. Pokud je akcent daleko od znaku, může se znak vykládat jinak nebo stížit čtenost pohybem očí vertikálně. Ale akcent velice blízko znaku se může slévat v jeden, obzvláště v malých velikostech, nebo čtení při větší vzdálenosti.

Akcent by se měl z pravidla sázet do optického středu ku znaku. U ostatních to pravidlem není a je potřeba jemné manipulace se znakem.